

C.O. ROSENIUS
ROMERBREVETS
BUDSKAP

Rom 1, 19-20

19 og 20: For det en kan vite om Gud, ligger åpent for dem, for Gud har åpenbaret det for dem. For hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet, har vært synlig fra verdens skapelse av. Det kjennes av hans gjerninger, for at de skal være uten unnskyldning.

Her sier apostelen at selv hedningene hadde så mye kjennskap til Gud, at de var uten unnskyldning. Han bruker uttrykket "For det en kan vite om Gud", dvs. det menneskene kan forstå om Skaperen, bare ved å gi akt på alt det han har skapt rundt dem, slik det framstår for øynene deres. "Det ligger åpent for dem, for Gud har åpenbart det for dem", sier han videre. For helt fra verden ble skapt, sier han, har både hans usynlige vesen, hans evige kraft, og hans guddommelighet, vært synlig. Det kjennes av hans gjerninger. Guds vesen, hans makt og guddom, ville vært usynlig for oss, om ikke dette usynlige likesom hadde fått skikkelse gjennom skapelsens verk. Gjennom skaperverket ble Gud på en måte synlig. Og denne åpenbarelsen av Guds usynlige fullkommenhet, som begynte ved skapelsen, har etter den tid alltid stått der for alle menneskers øyne. Derfor står ethvert menneske uten noen som helst unnskyldning, hvis de ikke dyrker Gud som en allmechtig, vis, god og levende Gud bør dyrkes.

For disse Guds egenskaper kan jo alle se med sine egne øyne. Apostelen sier her at det vitnesbyrd om Gud som taler til oss gjennom de skapte tingene, er så tydelig at her har selv hedningene den kunnskap de trenger om hans egenskaper, hans makt og guddom, som står i motsetning til "ugudelighet og urettferdighet". Men det er denne kunnskap, eller sannhet som de holder nede i urettferdighet (v. 18). Hadde de ikke gjort det, ville denne kunnskapen om Gud ført til at de hadde søkt ennå mer kunnskap om ham. Og da hadde den trofaste Gud, som vil være alle menneskers Fader, også gitt dem det saliggjørende lyset. Det apostelen taler om i dette kapitlet, er altså at hedningenes dype fornedrelse i blindhet, dårskap og synd, er Guds straff for denne deres ugudelighet at de ikke tok imot det lyset som var gitt dem - "ikke brydde seg om å eie Gud i kunnskap" (v. 28), men "holdt sannheten nede i urettferdighet". Dette fortsetter han så å tale mer om i dette kapitlet.

Han har altså sagt at "de er uten unnskyldning". Men dermed har han ikke sagt at de har nok til å bli frelst, til gjenfødelse og helliggjørelse, - bare ved det lys de har i sin samvittighet, sin fornuft og gjennom det Gud har skapt i verden. Det han sier er: Det at de mangler selve Lyset, er Guds rettferdige straff for at de forakter det lyset som var gitt dem. På den andre side sier heller ikke apostelen at den skyld og dom som hviler over disse, skal bli like stor som for de ubotferdige kristne som har evangeliets lys. (Dette taler også Jesus om i **Mat 10: 15, 11: 22, 24**, og Paulus antyder det samme i **Rom 2: 12**). Men det Paulus sier, er at den Guds vrede som har hvilt over dem, noe som alltid vil skje over slike, den er rettferdig, fordi den sannhet som var åpenbart dem, har de holdt nede i ugudelighet og urettferdighet*. Dette understreker han ved at han sier: De er uten unnskyldning.

[* Når apostelen ikke bare sier "ugudelighet", som klart innebærer at en ikke frykter Gud, men tilføyer at de "holder sannheten nede i urettferdighet", ser det ut til at han sikter til det som var tilfellet med hedningenes filosofer, lærere og lovgivere. Disse hadde jo vanligvis en viss oppfatning om den ene store Gud. Men det lys de dermed hadde, meddelte de nemlig ikke uten videre til folket,

men nektet tvertimot sine disipler å la dette bli kjent. Selv Sokrates skjulte for folket det lys han hadde. Ikke bare bød han sine disipler å holde dette for seg selv, og i gudstjenesten rette seg etter landets ritualer, men han ofret også selv på de offentlige altre, og spurte det delfiske oraklet til råds. Også Platon lærte at "det ikke var viselig å avdekke hele lyset om all verdens Fader, for alminnelige mennesker". Mot bedre viten støttet de på denne måten opp under det mørke og den ugudelighet som dyrkelsen av de stumme avgudene stod for, og all den vederstyggelige synd og laster som fulgte denne avgudsdyrkelsen. Dette er også en måte det foregår på, å holde sannheten nede i urettferdighet.]

Rom 1, 21

21: For enda de kjente Gud, æret eller takket de ham ikke som Gud. I stedet ble de tomme i sine tanker, og deres uforstandige hjerter ble formørket.

Når apostelen gjentar at "de kjente Gud", så sikter han først til den kunnskap de hadde om Gud gjennom de ting han nettopp har nevnt (v. 20), og gjennom den lov som var innskrevet i hjertene deres (Rom 2: 15). Men han kan også ha tenkt på den åpenbarelse av sitt vesen, som Gud gav menneskene i paradiset og etter syndfloden, da alle mennesker bare var en eneste familie. Hadde de adlydt og fulgt dette lys, så ville de beholdt lyset, og deres lys ville blitt større. Men, sier han, "de æret eller takket ham ikke som Gud. I stedet ble de tomme i sine tanker". Og så "er deres uforstandige hjerter blitt formørket". Her lærer vi at Gud alvorlig forventer av menneskene at de skal prise og forherlige ham, i den grad de kjenner ham. Om vi så bare kjenner ham som den vise og allmektige skaper, så venter han at vi skal tilbe og dyrke ham som en slik skaper. Bare på dette grunnlag skylder vi ham jo hele vårt hjertes kjærlighet, ærefrykt og lydighet.

De har heller ikke "takket ham", tilføyer apostelen. Uavlatelig bør vi minne oss selv om at Gud er kilden til alt det vi er og har. "I ham er det vi lever og rører oss og er til" (Apg 17: 28). Derfor er det også en vesentlig del av vår gudsdyrkelse at vi alltid "takker ham", erkjenner vår avhengighet av ham, og gir ham æren i alt. Og tenk, når til og med hedningene, som mangler evangeliets lys, likevel er uten unnskyldning når de ikke takker Gud og forherliger ham - hvordan skal det da gå med oss, som han har talt til gjennom sine profeter og til sist gjennom Sønnen, om vi ikke forherliger og takker Gud (Heb 2: 1-3)?

Men det som ligger i dette å ære ham som Gud, det er det all grunn til å tenke nærmere over. Det skjer nemlig ikke bare ved ord, holdninger og gode gjerninger. Nei, de som innser at Gud er ånd, de må også tilbe ham i ånd og sannhet. Som sagt ovenfor, så vil Gud at vi skal dyrke ham i samme grad som han har åpenbart seg for oss. Elske ham slik han har vist oss grunn til å elske. Frykte ham slik han har vist oss grunn til å frykte. Tro på ham slik han har vist oss å være trofast og sannferdig. Med andre ord: Lyde ham under alle forhold, fordi vi har sett at han har både makt og rett til å befale over oss i alle ting. Det er dette som heter å "ære ham som Gud". Hvis vi for alvor skal kunne prise og ære ham på denne måten, da går veien gjennom at vi sønderknuses innfor ham. For da får vi se alle mulige brist og synder hos oss selv, og vi må bare bekjenne at han dømmer aldeles rett om han kaster oss i helvete. Da ærer vi ham som Gud. Da får Gud på ny den ære han ble fratatt i syndefallet, da slangen fikk menneskene inn på tanken: "Har Gud virkelig sagt", og "dere skal bli likesom Gud", osv. Når vi nå erkjenner oss skyldige til døden, da ærer vi ham som Gud.

Men Gud har også åpenbart oss sitt råd til vår frelse, åpenbart sin Sønn for oss, og hvordan han virkelig vil frelse alle dem som tilber Sønnen. Da kreves det også at vi tar dette på alvor, så vi ikke kaster Guds nåde fra oss, men bøyer oss for hans ord, og tror på hans barmhjertighet. Dette er å "ære ham som Gud". Det er hans alvorlige vilje at de som ved hans Sønnens soning er gjort levende, "ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og oppstod for dem" (2Kor 5, 15), at de skal ta avskjed med alt som ikke behager Gud, og gjøre det som han har behag i. Har vi forstått dette - da kreves det at vi også med glade, takknemlige og villige hjerter gjør dette. Og om vi da ser at vi ennå har store mangler, skal vi fortsette i tro på den evige forlatelse som han har kjøpt oss så dyrt, og så alvorlig gitt oss i gave. Alt sammen hører med i det å ære ham som Gud. Hvis nå dette ikke skjer, men vi blir "tomme i våre tanker", og begynner å leve fritt og imot det vi vet om Gud og hans bud, da er følgene at Gud tar sitt lys fra oss, som en rettfærdig straff. Da lar han våre uforstandige hjerter formørkes, og vi faller i all slags dårskap, slik apostelen taler her om hvordan det gikk hedningene.

Dette er den alvorlige lærdommen denne teksten gir oss, og som i særlig grad bør gripe oss som Gud har gitt sitt evangelium til. Gud har sett til oss i så stor nåde at han har stilt hele skapningen til skue for våre øyne, full av vitnesbyrd om hans usynlige egenskaper, både hans evige makt og hans guddom. Men ikke nok med det, han har også gitt oss sin egen elskede Sønn fra himmelen, som er blitt vår bror og trofaste stedfortreder. Han som ved å oppfylle loven og utgyte sitt blod, har løskjøpt oss fra syndens og lovens forbannelse. Videre har han gitt oss sitt ord om alt dette, og sender oss i tillegg daglig Den Hellige Ånd, som selv virker alt som tjener til liv og gudsfrykt. Som kaller, vekker, opplyser, tukter og velsigner oss - alt etter hva vi trenger.

Tenk, Gud har nå gitt oss alt dette, mens verden ennå bare går sin egen vei, sikker og ugudelig. Frykter ikke Gud, ærer og takker ham ikke for all hans nåde, men lever fritt i sine synder, sin forfengelighet og dyrkelse av sine avguder. Hvem vil forundres over at vår Gud i sin hellige rettfærdighet da lar verden fare, ja lar dem til de grader forblindes og avstumpes, så de knapt et øyeblikk frykter for helvete?

Men hva så med oss, vi som til og med er blitt benådet med Åndens liv og lys, har smakt Guds godhet og begynt vandringen i Ånden? Hvis vi igjen faller fra, blir tomme i våre tanker og på nytt lever trygt i forsettlig synd -! Hvor meget mer vil ikke da Guds rettfærdige og forskrekkelige dom ramme oss?

Men hvis vi tvertimot kjemper med vår svakhet og våre synder, da gir vi bare ham æren, idet vi bekjenner innfor Gud vår synd og usselhet, dømmer oss selv og søker hans nåde. Da vil alt bli tilgitt. Men dersom vi forakter ham, misbruker og motstår det lys han har gitt oss, og begynner å holde sannheten nede i urettfærdighet - vi gjentar: Hvem kan forundres over at Gud i sin majestetiske rettfærdighet da handler med oss slik som denne bibelteksten taler? Men hvordan foregår det? Hva er det Herren da foretar seg? Han forlater oss (går fra oss)! Han foretar seg ikke noe merkbart ondt overfor oss - men han tier (Sal 50: 21)! Og da er dette mennesket forlatt. Da kan det ikke lenger tenke og handle etter Herrens veier. Da er vårt hjerte blitt formørket, så nå kan vi falle i hvilken som helst dårskap.

Herren sier: "mitt folk hørte ikke min røst ... så lot jeg dem fare i sitt hjertes hårdhet, for at de skulle vandre i sine egne onde råd" (Sal 81: 12-13). Gud "forherdet Faraos hjerte" hele tiden mens Farao fikk de mange vekkende besøkene av Gud ved Moses og Aron (2Mos 4: 21). Og "de som ikke tok imot kjærlighet til sannheten, dem sender Gud kraftig villfarelse, så de tror løgnen, for at de skal bli dømt,

alle de som ikke har trodd sannheten, men hadde sitt behag i urettferdigheten" (2Tess 2: 10-12).
Dette taler så apostelen videre om i det følgende.